

L'ATENEU MERCANTIL DE VALÈNCIA, PRINCIPI D'ACORD

L'apoteosi de la misèria

Va ser durant la segona meitat del XIX —1879— i a instàncies d'Estanislau García Monfort i altres seguidors del neogremialista Eduard Pérez Pujol, que va fundar-se l'Ateneu Mercantil de València. La finalitat era instruir la dependència dels comerços amb formació nocturna de comptabilitat, legislació mercantil, estadística comercial, francès, anglès i tenidoria de llibres.

València s'havia desencerclat recentment de les muralles, tenia deu mil cases, prop de dos-cents mil habitants, i les execucions de la pena capital eren públiques. La ciutat desrovellava l'estructura urbana i social i s'obria a una nova era de ferrocarrils i electricitat.

L'entitat, però, malgrat l'esperit obrer inicial, va convertir-se ràpidament en l'associació més característica de la burgesia local. En 1908, amb la presidència de Tomàs Trénor Palavicino, i amb caràcter pretencios, va muntar-se la més espectacular manifestació de la classe social empenedora: l'Exposició Regional.

A l'estímul de l'Ateneu, van vincular-se la creació del cos de corredors de comerç i la de les borses de valors, per exemple; és així que l'associació adquireix un prestigi social i cultural que la converteix en punt de referència de qualsevol moviment. Aquesta hegemonia, a partir de 1939 i per raons òbvies, s'extenua.

A partir de 1950, els antics socis, després d'haver-se reagrupat i exigit el local on aleshores s'ubicava el casino orgànic de la FET-JONS, reprenen tímidament les activitats. Activitats recreatives, homenatges i congressos, tot inserint conferències, exposicions i publicacions de caràcter divulgatiu.

Amb la dècada dels setanta, la relaxació del règim permet una major activitat en l'associació i la creació d'una subcomissió de joventut, la qual, pel seu dinamisme, atrau les curiositats d'un ampli sector de la població.

Per rojos, catalanistes i maricons

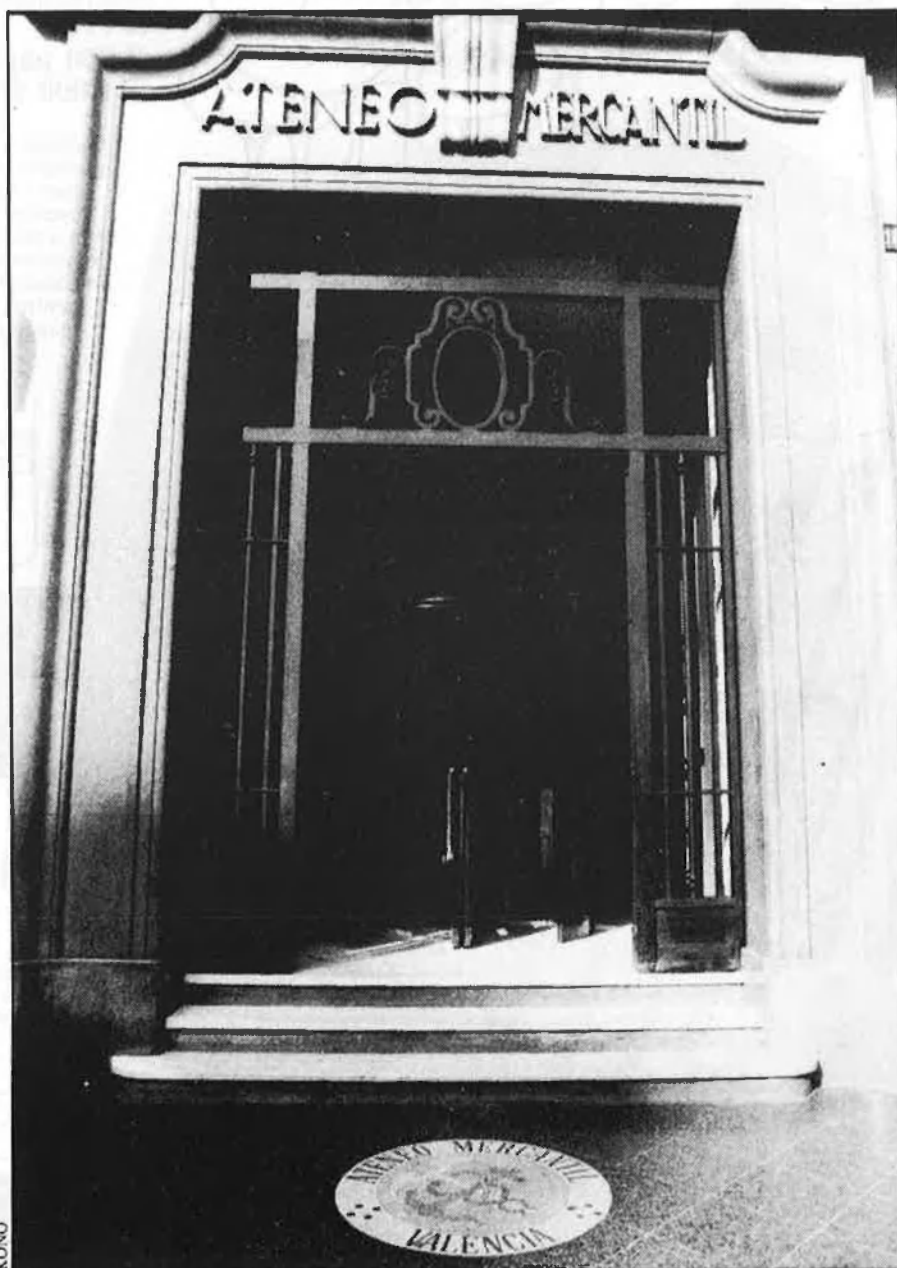
La subcomissió, des de la seua creació, havia causat algun problema no

L'Ateneu Mercantil de València, aparador geriàtric durant molt de temps, ha trobat vies de solució per refer-se de la bancarrota cultural i econòmica. En última instància, el suport oficial.

Miquel Alberola

solament generacional a la junta directiva. La petició reiterada de convocar una assemblea de joves i l'organització d'actes «en català» pertorbava el caràcter delirant i anticatalanista de la junta que presidia el liberal Joaquin Munoz Peirats.

La Junta Directiva va decidir, el 25 de febrer de 1978, la dissolució de la Subcomissió Jovenivola per «indisciplinats, rojos, catalanistes i maricons», textualment. L'afer de la jo-

ventut, junt amb l'ajornament d'una conferència de Miquel Roca i Junyent sobre la Constitució, féu pudir l'edifici de la plaça del País Valencià.

«Munoz Peirats ens féu moltes faenes —ens ha comentat Robert Moròder, aleshores tresorer de l'entitat—, per exemple la de Roca. Ho va fer sense comptar —ell no comptava amb ningú— amb nosaltres. Va quedar amb Roca per fer una conferència sense atendre a l'ordre d'activitats de l'entitat, i, clar, totes les dependències estaven ocupades. L'endemà va anar al diari *Las Provincias* i els va dir que nosaltres teníem fòbia als catalans. Em vaig quedar indignat. Una altra que ens va fer va ser la dels «jovenívols». La creació de la subcomissió va ser gràcies a Manuel Sanchis Guarner i a mi. La junta va arribar un moment que, amb el suport de Munoz Peirats, la va liquidar. Sanchis Guarner i jo no

tinguérem prou ajuda per salvar-la. Així consta en les actes. Després, va haver qui em va acusar a mi de la liquidació. ¡Jo, que vaig ser-ne un dels fundadors!».

Coincidint amb l'expulsió dels joves, l'entitat perd hegemonia i diners, i se sumeix en una sèrie de crisis que desemboquen en la delicadíssima situació actual.

La decrepitud actual

De 1985 als nostres dies, l'Ateneu ha hagut de suportar les pressions més fortes de tota la seua història, amb un dèficit de seixanta-cinc milions i un pronòstic de continuïtat gens favorable. En els darrers dies, es barallava la possibilitat que la Borsa de València s'hi instal·làs per tal de garantir-ne l'existència.

«Els socis —ens ha manifestat Fili-

berto Crespo, actual president de l'Ateneu— no veiem malament que la Borsa hi vingués. Mai no s'havia parlat d'una compra, sinó d'uns arrendaments de local, que ens haurien reportat trenta-sis milions anuals. Açò hauria donat una forta representació a l'Ateneu, ja que les activitats de la Borsa haurien rellançat el protagonisme de l'Ateneu».

«S'ha arribat a aquesta situació tan precària —continua Filiberto Crespo— perquè l'oci de la gent, els costums i les formes han canviat. La velocitat de la vida és més gran i la gent ja no té temps per a acudir a una entitat d'aquestes característiques. Els ateneus només s'han salvat si han fet a temps una secció de joventut on es realitza un altre tipus de vida. Cal canviar la imatge de l'Ateneu i demostrar que no és un club de jubilats».

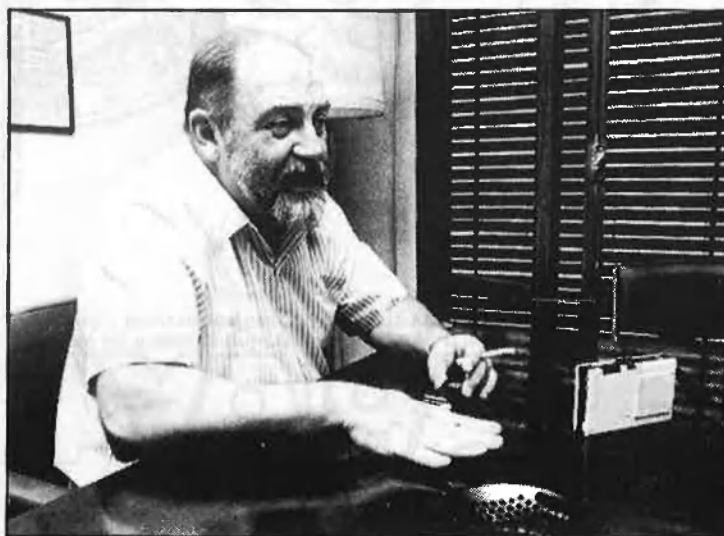
«Com que la situació és tan greu —prosegueix Crespo—, jo vaig anar un dia a parlar amb el president de la Generalitat, el senyor Joan Lerma —que n'és soci—, i li vaig dir que era un miracle arribar on hem arribat. Ell em va comentar que no tenia cap interès a deixar morir la institució i que ens ajudaria a través de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència».

L'última farmàcia de guàrdia

Arran d'una reunió de la junta directiva amb el conseller de cultura, Cebrià Ciscar, les pretensions de la Borsa quedaren sense efecte, en comprometre's la Conselleria a un acord de col·laboració amb l'entitat mercantil.

«Es tracta de veure —ens ha manifestat Cebrià Ciscar— de quina manera la Generalitat podria col·laborar amb l'Ateneu per tal que remuntàs la situació present. Fonamentalment, el tipus d'ajut que els interessa té una doble vessant. D'una banda, seria un suport institucional cap a les noves activitats que pretenen realitzar dins dels plans de promoció de l'Ateneu envers els sectors més joves. De l'altra, l'ajut seria una aportació de tipus econòmic amb contraprestació per part de l'Ateneu, que és l'acord que encara no hem concretat».

«La Junta Directiva —segueix el conseller— farà un esborrany de conveni, que ens presentaran pròximament, on es veurà la forma en què la Generalitat, la Diputació de València i l'Ajuntament, podrem realitzar unes aportacions a canvi d'unes contra-

Dalt, Robert Moròder, ex-tresorer. Baix, Filiberto Crespo, actual president.

JORDI VICENT

La Generalitat, l'última «farmàcia».

prestacions, que podrien consistir en la utilització conjunta de locals, en la realització d'activitats culturals, etc. Això permetria a l'Ateneu disposar d'uns ingressos que ajudarien a superar la situació, d'una banda; i de l'altra, reviscolar l'entitat i dinamitzar-ne la programació».

«Pel mes de setembre —puntualitza el conseller— estarà tot previst, a octubre signarem el conveni, i a partir

de l'u de gener, podrem disposar-ne de l'aplicació».

De moment, l'operació de salvament s'ha engegat, però la represa serà lenta, ja que l'entitat s'ha desvinculat —per raons ideològiques, entre altres coses— de la societat valenciana en els últims anys. Tant, que ha perdut un percentatge considerable, no solament de socis, sinó també de credibilitat.

«El renaixement de l'Ateneu —ha avaluat Filiberto Crespo— no pot venir de seguida, però sí en dos o tres anys, sobretot, si s'organitzen activitats pròximes a la joventut i si ens atraïem l'home d'entre trenta-cinc i seixanta anys. Perquè avui s'organitzen quaranta mil clubs d'encontre, reunions empresarials, etc., que podrien emmarcar-se en l'Ateneu. Això seria l'espenta definitiva, que l'home que està en plena activitat hi vinga. En aquest sentit, jo tinc pendent una entrevista amb Pedro Agramunt, el president de la patronal valenciana, per veure si podem arribar a un acord satisfactori».

L'Ateneu, aquell aparador geriàtric de la plaça del País Valencià, ha bategat al mateix ritme que la història local. Només caldrà fer un repàs per les institucions com Lo Rat-Penat, el València C. F., el Banc de València... i més catàstrofes que segurament aniran surant en les pròximes temporades. Després, sempre resulten més cars els remeis que les malalties.

Les solucions, en tot cas, si no aconsegueixen trencar el límit a la concurrència àmplia i diversa i, per tant, no impedeixen l'aglutinació plural, no hauran servit de gran cosa. □

VIVENDES UNIFAMILIARS

EN PLA DE L'ESTANY, AMB LA MILLOR ORIENTACIÓ DE PORT SAPLAYA • SALÓ MENJADOR • XEMENEIA-LLAR • CINC I SIS DORMITORIS • CUINA TRES BANYS I LAVABO • FUSTERIA DE MOBILA • CALEFACCIÓ INDIVIDUAL • AMPLI SOTERRANI D'US PRIVAT • FINANÇACIÓ FINS A 20 ANYS

PORT SAPLAYA

• INFORMACIÓ I VENDES: Autopista València-Barcelona, Km. 4,5 (EIXIDA 2), tel. 371 36 11. I en FICSA Pau, 11. tels. 332 34 02/3/4.

VALENCIA 4.5 Km. AUTOPISTA BARCELONA PORT SAPLAYA

(PLA PARCIAL APROVAT PER O.M. 21-1-76)